

BUDJETTIÄÄNESTYSTEN UUDEN MENETTELYN VAKINAISTAMINEN

Taustaa

Puhemiesneuvosto päätti 11.3.2025 (PmNP 20/2025 vp), että budjettiäänestyksissä kokeillaan vuoden ajan uudistettua menettelyä.

Uuden menettelyn mukaisesti kaikki vuoden 2026 talousarvioon liittyvät budjettiäänestykset toimitettiin joulukuussa 2025 yhtenä päivänä kaikkien pääluokkien yleiskeskustelujen päätyttyä. Äänestykset etenivät siten, että ensin äänestettiin pääluokittain yksittäisistä talousarvioaloitepohjaisista muutosehdotuksista. Tämän jälkeen äänestettiin jokaisesta vastalauseesta yhtenä kokonaisuutena erikseen mietintöä vastaan. Lopuksi äänestettiin epäluottamuslause-ehdotuksista. Uutta menettelytapaa on noudatettu soveltuvin osin myös lisätalousarvioäänestyksissä.

Uudistetun menettelytavan myötä muutosehdotusten käsittelyyn käytettävä työmäärä väheni huomattavasti, joten budjettiäänestysvihot kyettiin toimittamaan aiempaa nopeammin edustajille ja eduskuntaryhmille. Samoin budjettiäänestysten lukumäärä väheni merkittävästi. Joulukuussa 2025 budjetin yhteydessä äänestettiin 114 kertaa (noin 1 tunti 20 min), vuotta aiemmin, 2024, äänestyksiä oli 812 kpl (noin 7 tuntia).

Uuden menettelytavan tavoitteena on selkeyttää budjettiprosessia ja nostaa nykyistä paremmin esiin opposition vastalauseiden ja vaihtoehtobudjettien välinen yhteys. Vastalausekokonaisuudet ovat olleet jo usean vuoden ajan merkittävässä roolissa myös budjettiesityksen valiokuntakäsittelyssä.

Uudistettu menettely ei rajoita yksittäisen edustajan tai sellaisten pienten ryhmien aloiteoikeutta, joilla ei ole edustajaa valtiovarainvaliokunnassa. Mietinnön vastalauseisiin sisällytettävät yksittäiset muutosehdotukset äänestetään entiseen tapaan pääluokittain erikseen mietintöä vastaan. Nämä muutosehdotukset perustuvat aiemmin tehtyihin talousarvioalotteisiin.

Kanslia on saanut uudistetusta menettelystä positiivista palautetta ja ehdottaa, että uusi menettely vakinaistetaan.

Ehdotus

Ehdotetaan, että puhemiesneuvosto pyytää uuden budjettimenettelyn vakinaistamisesta lausunnot eduskuntaryhmiltä.